

Terug naar het Oostfront

Terug naar het Oostfront

Peter Dejaegher

Auteur: Peter Dejaegher
Coverontwerp: Peter Dejaegher
ISBN: 9789402157277
© Peter Dejaegher

Inhoud

Inleiding.....	5
1 Werven voor het Vlaams Legioen en de Waffen SS.....	9
2 Een vaderland om te beminnen	19
3 Rome of Moskou	25
4 Onverfranst. En onverduits?	31
5 De rebellenclub	39
6 Wir haben es nicht gewusst.....	47
7 Amnestie hoeft niet langer	53
8 Eerherstel in Vlaanderen	59
9 (On)verwerkt verleden.....	65
10 Vrijwilligers van D-day tot Syrië.....	71
11 Hoe de politiek de bladzijde omdraaide.....	75
Nawoord: Marcel en Toon.....	87

Inleiding

Meer dan twintig jaar geleden schreef ik voor het weekblad “Wij” een reeks artikelen over Oostfronters. In 1995 publiceerde ik de reeks in brochurevorm. Ik herinner me nog hoe een piepjonge Bart De Wever een boekje van me kocht. Diep verscholen in mijn boekenkast staan nog drie uiteengevallen exemplaren. De lijm heeft de tand des tijds niet doorstaan. De gedrukte voorraad is al lang uitgeput. Ook Wij is ter ziele gegaan. De diskette waarop ik mijn werk bewaarde past in geen laptop meer.

Om mijn eigen werkje te behoeden voor de vergetelheid tikte ik het drie jaar geleden over en plaatste ik het in afleveringen op mijn blog peterdejaegher.com. Ik kortte het hier en daar wat in en herwerkte het laatste hoofdstuk en schreef er nog een bij, want de tikkende tijd had relevante nieuwe feiten gebaard waar ik mijn bedenkingen bij formuleerde. Maar herhaaldelijk kreeg ik de vraag of het geheel niet kon heruitgegeven worden in boekvorm, wat toch handiger leest dan blogposts op een tablet of pc. Vandaar dat ik het opnieuw als *print on demand*-boek beschikbaar stel.

In 2014 was het honderd jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog begon. Dat jaar was het ook de 70ste verjaardag van de bevrijding van België. Toen mijn eerste editie van “Terug naar het Oostfront” uitgebracht werd, vierde België een halve eeuw bevrijding. Zo’n verjaardagen gaan terecht niet onopgemerkt voorbij. Het aantal Vlamingen dat zich de septemberdagen van 1944 nog herinnert, neemt steeds verder af. Voor sommigen waren het geen feestdagen. Na de bevrijding brak in sommige gezinnen en families in Vlaanderen en elders in Europa een periode aan die nog lang nadien littekens heeft nagelaten. Angst, gevangenschap,

vernedering, ontbering, het gevoel onrecht te zijn gedaan: de repressie. Aan de andere zijde was er het ontzaglijk verdriet, de woede en de wraakgevoelens van wie het slachtoffer was van de bezetter en zijn inlandse trawanten. Decennia later nog bleef de Tweede Wereldoorlog opspelen tussen de kampen van de witten, de weerstanders en verzetslui tegen de bezetter, en de zwarten, de collaborateurs of handlangers, sympathisanten en medestrijders van de bezetter. Voor- en tegenstanders van amnestie of een vorm van eerherstel roerden zich. Dat zogenaamde amnestiedebat is vandaag een omgedraaide pagina.

In de wetenschappelijke oorlogs- en collaboratieliteratuur was het Oostfront lang een lelijk eendje gebleven. Zijdelings hadden de belangrijke auteurs over de oorlogsjaren wel aandacht voor het Vlaams Legioen en de Sturmbrigade Langemarck. Maar op enkele documentair indrukwekkende zij het in wetenschappelijke kringen als apologetisch beschouwde werken over de Vlamingen in uniform na, verscheen er tot dan toe slechts één spraakmakend geschiedenisboek, snel uitverkocht, dat de Oostfronters centraal stelde: "Oostfronters. Vlamingen in het Vlaams Legioen en de Waffen SS" (Lannoo, Tielt, 1985), een herwerkte versie van de licentiaatsverhandeling van Bruno De Wever, als geschiedenisprofessor ooit bekender dan zijn jongere broer Bart.

In mijn artikelenreeks liet ik de Oostfronters zelf aan het woord. Niet om te vertellen hoe ze eretekens verdienden in de Wolchow-kessel, in Jampol of aan het Narwa-front. Maar om hen de vragen te laten beantwoorden die ik twintig jaar geleden daarover zelf aan mijn grootvaders zou hebben gesteld. Om te zien wat ze zouden antwoorden. En hoe.

De inzet aan het Oostfront was en is voor de meeste Vlaamse jongeren moeilijk te begrijpen. De geschiedenis heeft traditioneel al weinig aandacht voor verliezers. Maar in het leven van jongeren was er twintig jaar geleden en tot